

Erkezett: 1913 JUL 27.

REVISTA K. i. mell. ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Eciva), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc). Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Bata-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chișetețana, Codreana, Coa... Comuna, Conordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvinea, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițeru Hașegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucașfăruț, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilva-mare), Răureana (Cap-Mănăstir), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul sâses), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleşana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânsmărtin), Vulturul, (Țășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe ½ an K 6.—Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Pauperismul la poporul nostru și combaterea lui.

Un echou.

Primum de afară, articolul de mai jos, ca echou la primarticolul nostru cu titlul de mai sus, publicat în Nr nostru ultim. Il publicăm cu atât mai bucuros, cu cât vedem din el cu plăcere, că chestiunile social-economice, pânăcum atât de puțin regardate la intelectualii noștri, încep a preocupă și cercurile mai largi ale poporului nostru.

Stimate Domnule Redactor!

Am cetit cu mult interes articolul prim din numărul trecut al „Revistei Economice“ și să mă credeți m'am bucurat sincer văzând, că Vă preocupați — în sfârșit — și de chestiuni generale sociale și economice și nu numai de probleme de ale băncilor.

Pauperismul la poporul nostru, pe care il faceți obiect de discuție, este o chestiune social-economică foarte însemnată și aveți toată dreptatea când susțineți că ea merită sollicitudine oamenilor noștri de bine. Dați-mi voie să adaug din partea mea, că chestiunea aceasta este nu numai însemnată, ci și atât de ardentă, încât nu că merită, fără reclamă, și încă cu insistență, preocupă și ajutorul tuturor acelor — fie particulari, fie instituțiuni — cari il pot da.

Existența pauperismului la poporul nostru nu o discut. El există. O știm aceasta cu toții și nimenea nu o poate tăgădui. Urmările încă se văd și ar fi de prisos a le mai înșira pe hârtie. Nu discut însă nici mijloacele, prin cari s'ar putea preintimpina pauperismul, acest pericol social-economic, cum il numiți D-Voastră. În liniamente generale le-ați fixat și — când va trebui — ne veți arată și detailurile. Mă opresc însă la *chestiunea mijloacelor materiale, a capitalurilor*, de care avem necesitate, dacă peste tot voim să facem ceva în această chestiune, să facem adevărate fapte și nu numai vorbe.

Pentru adunarea capitalurilor necesare D-Voastră recomandați prin rostul bărbatului, ale cărui cuvinte le citați, asigurările, ca singur mijloc, prin care generațiile, ce se ridică, să poată fi puse în poziție de a înfăptui reforma social-economică, care să stăvilească pauperismul. Foarte bine. Cred însă că cu apelul celor faceți la băncile D-Voastră, ca să se pună cât mai curând pe lucru, nu am făcut nimic. Vă asigur că nici una nu se va mișcă, deși aproape toate vor aprecia adevărul scriselor D-Voastră. Aici trebuie intrat imediat în acțiune faptică. Fără multe discuții, cineva trebuie să ia chestiunea în mână și să o ducă pe teren. Dar cine? D-Voastră ziceți — pare-mi-se — că Banca de asigurare nu, ci „lucrarea comună și conștientă a tuturor forțelor vii ale neamului“. Va trebui să așteptăm mult și bine până când aceasta lucrare comună și conștientă să ne facă ispravă. Frază goală. Ori ce ați crede și ați zice, eu țin, că tot Banca de asigurare — pe care se vede că ați voi să o cruțați — are să intre cea dintâi în acțiune. Banca aceasta nu s'a fundat numai pentru a administra afaceri de asigurare, ci și pentru a face educațiune economică și a înfăptui reforme cuminti în viața poporului nostru. Oamenii ei trebuie să o știe aceasta și să nu mai aștepte dela nimenea indemn, când e vorba de a-și face datorința. Directorul băncii de asigurare va face bine să studieze și să precizeze modalitățile pentru executarea ideilor date de D-Voastră și să-și caute oameni ca să le realizeze. Știu eu bine, că nu va fi lucru ușor, dar în fine, cine poartă cinste, poarte și greutate. Și dacă se vor găsi între conducătorii băncilor românești numai atâți oameni de inimă, cari să-l ajute, câți credincioși voia pentru ultima oră să mai găsească Domnul Sabaoth în cetățile Sodoma și Gomora, să fie sigur că va reuși. Atunci reforma e pornită cu fapte și nu cu vorbe, de care ne-am săturat deja. Și tocmai de aceea va succede.

Ori n'am dreptate?

Moș-Neagu.

Problemele viitoare ale băncilor noastre.

Conferență ținută la adunarea «Solidarității» din 22 Iunie 1913
în Sebeșul-săsesc.

(Continuare).

În cele precedente, am arătat defectele, de cari suferă organizația de credit din patria noastră, precum și reformele, cu care se intenționează delăturarea lor. Am arătat felul și natura acestor defecte și am spus că, în mod fatal, ele se arată la aproape toate băncile din țară, cari sunt așa zicând singurele instituțiuni, prin cari e organizată viața de credit. În primul rând am numit *defectele organice*, adică defectele provenite din întocmirea nefirească a creditului privat, întocmire, care în privința angajamentelor passive și a pretensiunilor active dela bănci e lipsită de echilibrul financiar necesar și în al doilea rând am indicat *defectele interne de administrație și conducere*, cari se observează la institutele de bani. Aceste defecte sunt așa de evidente și de generale, încât nu numai că nu se mai pot tăgădui, dar le găsim aproape pretutindenea. Ele s'au arătat și se arată, natural, și la băncile noastre, dat fiind că și acestea fac parte din acei factori financiari, pe care e întemeiată organizația de credit din patria noastră.

Ce privește băncile noastre, sunt mai bine de cincisprezece ani de când conducătorii lor și bărbații de specialitate, ce-i avem, au început a se preocupa de defectele constatate în organizația creditului la institutele financiare române și de reformele, prin cari s'ar putea delătura ori cel puțin atenua aceste defecte. Ei au cuprins în constatările lor — fără însă a indica aceasta apriat — ambele soiuri de defecte, și pe cele organice și pe cele interne administrative și de conducere. De atunci încoace chestiunea reformelor la băncile noastre a fost — putem zice fără exagerare, — rubrică permanentă în revista însoțirii noastre. Conferențele directorilor noștri de bancă de odinioară, delegațiunea băncilor de mai târziu și «Solidaritatea» noastră de astăzi s'au ocupat și au stăruit aproape fără întrerupere pentru delăturarea defectelor prin introducerea reformelor necesare. Cu ce rezultat — vom vedea.

Înainte de a arăta rezultatele străduințelor depuse pentru reformarea organizației de credit a băncilor noastre, să vedem: ce mijloace s'au propus și respective întrebuințat pentru înlăturarea defectelor constatate în această organizație? După ce s'a constatat și la noi, că institutele noastre de bani — ca toate băncile din patrie — sunt lipsite de un raport normal între angajamentele și pretensiunile lor și că pe când cele dintâi (depuneri, reescont, credite de Cont-Curent etc.) sunt oricând denunciabile — pe atunci cele de al doilea (împrumuturi hipotecare, obligațiuni cu chizeși și cambii țărănești) sunt pretensiuni incassabile numai în termene îndepărtate, s'au propus diverse mijloace pentru înlăturarea pericolelor, ce ar putea urmă din această stare de lucruri, mijloace, cari s'ar putea reasuma în următoarele:

1. față cu posibilitatea unei retrageri în masă a depunerilor, s'a propus observarea termenelor de abzicere a depozitelor chiar și în timpuri normale, formarea de rezerve de efecte lombardabile, cari să se păstreze libere de sarcini și rezervarea creditelor de reescont pentru vremuri și trebuințe extraordinare;

2. față cu pericolul ce-l învoalvă folosirea exagerată a creditelor de reescont și dela firme nesigure, s'a indicat că creditul de reescont pentru a fi folosit

în afaceri regulate de bancă să nu se folosească decât în minimă parte, cel mult până la mărimea capitalului social și numai dela firme solide, bine reputeate, cari dau garanție, că nu vor retrage aceste credite fără motive bazate și

3. față cu puțină mobilitate a pretensiunilor active s'a propus cedarea împrumuturilor hipotecare institutelor, ce emit scrisuri fonciare și prefacerea pretensiunilor personale și cambiale, despre cari se știe că sunt lipsite de condițiunile creditelor replătibile la scadență, în împrumuturi hipotecare, cari de asemenea să poată fi cedate.

Prin aceste mijloace se intenționează stabilirea unui echilibru financiar normal între passivele și activele băncilor și deci înlăturarea dacă nu de tot, cel puțin în mare parte a pericolelor împreunate cu susținerea unor stări nefirești în organizația noastră de credit. Din contră, pentru delăturarea defectelor interne de administrație și conducere, după ce și în privința aceasta s'au făcut constatări adeseori puțin măgulitoare pentru băncile noastre, s'a propus:

1. introducerea unor sisteme de contabilitate, cari să poată da cele mai clare lămuriri pentru cei interesați și acordarea unei publicități cât mai extinse lucrărilor băncilor noastre;

2. introducerea unei administrații severe și excepționabile și admiterea în scopul controlării acestei administrațiuni, a controlului extern și obligator prin persoane străine de institutele de controlat și

3. aplicarea astorfel de conducători, cari să fie în clar cu toate principiile moderne, după cari trebuie conduse și limitate afacerile de bancă.

Și aceste măsuri, ca și cele de mai sus, erau destinate să creeze înlăuntru, la bănci, ordine și rațiune în conducere, iar în afară, la publicul mare, încredere. — Examinând cu obiectivitate toate aceste mijloace de îndreptare, trebuie să recunoaștem că ele conțin tot ce se putea da pentru împrejurările și mijloacele noastre.

De regretat însă este, că deși mijloacele propuse n'au pornit din teorie, ci din necesități și scăderi constatate, totuși n'au putut fi transpuse pe deantregul în fapte și cu deosebire n'au putut fi transpuse cele mai însemnate, adică cele privitoare la restabilirea unui echilibru financiar în organizația creditului la băncile noastre. Pe terenul reformelor de administrație în conducere internă — trebuie să recunoaștem — s'au făcut suficiente îmbunătățiri, mulțumită activității și stăruințelor depuse de revizorii experți ai «Solidarității». Ca oameni practici aceasta încă trebuie să ne mulțumească deocamdată și să ne fie un îndemn pentru continuarea activității noastre întru crearea unor stări corăspunșătoare și sigure în toate privințele la băncile noastre.

Este incontestabil, că reformele propuse prin cei competenți ai noștri sunt salutare și în ele rezidă viitorul și siguranța institutelor noastre financiare. Întrebarea cea mare este, cum să le realizăm, cum să le introducem? Pentru a putea răspunde acestei întrebări, credem e de lipsă să ne dăm seamă de cauzele, pentru cari nu ne-a succes aceasta în străduințele de până acum. Stabilite odată aceste cauze, ele ne vor indica de sigur măsurile de luat întru delăturarea pedecilor și întru cât ne va succede — în împrejurările în cari ne găsim — să aflăm căi și mijloace nouă și potrivite pentru realizarea reformei organizației noastre de credit — viitorul ne va fi mai asigurat.

După modesta noastră părere, defectele financiare organice nu au putut fi delăturate în mod radical cu deosebire din motivul că lipsind o putere autoritativă, care să le impună băncilor noastre, au rămas la libera apăsare a conducătorilor lor, cari de cele mai multeori le atribuiau mai mult o însemnătate teoretică și astfel se simțiau dispenzați de a le realiza.

La noi, după cum suntem azi organizați, singura putere chemată a ne impune reformele necesare a fost, la început, delegațiunea băncilor, iar mai târziu și astăzi «Solidaritatea». Aceasta însă până de prezent nu le a putut impune. Cauza? Pe deoparte pentru că în sensul legilor în vigoare nu am putut investi nici «Solidaritatea» cu acea putere executivă, de care ar fi avut lipsă în acest scop și pe de altă parte pentru că — în lipsă de o astfel de putere executivă — a lipsit și timpul ca una sau alta din aceste două instituțiuni să-și fi putut câștiga o astfel de autoritate în lumea financiară încât impunerea reformelor să o fi putut face cu puterea sa morală. Ceice au urmărit lucrurile știu prea bine, că chiar și în «Solidaritatea» care nu a introdus în afară de controlul extern nimic deosebit, cu câtă greutate s'au decis să între — la început — băncile noastre. Dintre cele aproape 150 de bănci câte aveam atunci, nici jumătate nu au avut curajul să-și anunțe intrarea și să admită controlul extern. Și și acestea nu fără oarecari temeri. Iși temeau autonomia. Mai târziu însă, fie că s'au convins că controlul extern nu le poate fi spre pagubă, zic — și acesta e cazul celor mai multe — fie că au fost silit de alte împrejurări, băncile noastre au intrat rând pe rând în însoțirea destinată lor, așa că azi aproape nu mai există bancă românească de samă, care să nu fie membră la «Solidaritatea». Dar oricât de greu au mers lucrurile putem afirma că acum «Solidaritatea» și-a asigurat prin lucrările sale, dar mai cu samă prin instituirea revizorilor-experti, în lumea financiară o autoritate destul de recunoscută, așa că azi — când ea e cunoscută și apreată chiar și de străini, băncilor noastre nu le mai poate fi indiferent că sunt sau nu membre ale ei. — Azi — putem zice — a ajuns la stadiul când cu autoritatea ei poate influența cu succes reformele necesare unei organizațiuni raționale în finanțele băncilor noastre, reforme pentru cari până acum ne-am trudit destul, dar fără mult rezultat.

Trecând după acestea la defectele interne administrative și de conducere, constatate la băncile noastre, — cum am zis — în privința delăturării acestora străduințele noastre au dat rezultat destul de bun. În toate trei direcțiile, enumerate în cele precedente, rezultatele dobândite sunt mai evidente. Și e și natural. Introducerea acestor reforme a fost mai ușoară și a putut fi apreată fără greutate și fără preocupare de cercurile conducătoare a singuraticilor noastre bănci. Introducerea unor sisteme de contabilitate mai corăspunșătoare eră un interes tot atât de ușor de admis ca și acordarea unei publicități mai extinse afacerilor de bancă, dat fiind că prin aceasta conducătorii institutelor noastre se adăposteau de multe neplăceri și greutăți. Tot asemenea administrația severă și corectă ce se cerea, aducea cu sine — în dată ce se realiză — admiterea controlului obligator extern. Acest control a făcut și va face cele mai bune servicii în administrația și conducerea băncilor noastre, cari au făcut sub acest raport progrese neasămănat mai mari decât băncile străine. Revizorii-experti se pot numi cu drept cuvânt dascăli interni ai

băncilor noastre românești. Și ceice au urmărit lucrările conferențelor lor, au putut vedea la ce material frumos de studiu și experiențe au ajuns și ce servicii însemnate au făcut. Ei au ajuns așa de departe încât, reformele interne le-au realizat aproape pe întregul și oricine va lua cu plăcere la cunoștință că — începând din anul trecut — activitatea lor se extinde astăzi și asupra reformelor de organizație financiară, chestiunea cea mai de căpetenie a problemelor noastre viitoare. Cu ajutorul lor și cu ajutorul altor mijloace ce — cum am zis mai sus — sunt indicate în scopul reformei organizației financiare a băncilor noastre, această importantă reformă va urma fără greutăți deosebite. Voința numai să nu ne lipsească.

Introducerea reformelor necesare — după chibzuiala noastră — nu va fi grea. Nu, pentru că azi abia credem să mai existe bancă românească, care să nu înțeleagă, că fără reforme raționabile în organizația noastră financiară nu se va mai putea asigura progresul pozitiv și durabilitatea în acțiuni independente. Recunoaștem, că noi nu vom putea dispune — în scopul reformelor necesare — de sprijinul pe care îl pot avea alții și în consecință nu vom putea vorbi nici de inițiative legislative binevoitoare, nici de planuri mari întru asigurarea solvabilității depunerilor și nici de institute proprii de reescont. Nu. Dar poate că e mai bine astfel. Noi să nu căutăm a face reformele cu ajutorul altora, dar nici să nu ne lăsăm a crede că fără capitaluri nouă și mari nu le vom putea executa. Să facem aceea ce se poate cu mijloacele de cari dispunem. În scopul acesta nu este neapărat de lipsă să ne ținem morțiș de postulatele programului făcut în împrejurări, cari azi nu mai sunt și pe cari — în parte — poate azi nu le mai putem realiza. Să facem aceea ce e cu puțință și să lăsăm pe alte timpuri ce nu se poate executa. Dar de făcut, să facem ceva. Tocmai de aceea, dacă de prezent d. e. nu putem obține rezultate în mobilitatea activelor prin cesiuni ipotecare, nu urmează să nu ne gândim la căi și mijloace prin cari să ne punem la adăpostul greutăților, cu cari pot fi împreunate administrarea depozitelor și folosirea creditelor străine, două chestiuni tot atât — ori poate chiar și mai importante ca mobilizarea pretensiunilor de durată lungă. Prin aceasta s'ar realiză partea cea mai principală a reformelor în organizația financiară a băncilor noastre.

Dar poate mă va întrebă careva: cum să se facă aceasta? În loc de răspuns, dați-mi voie să Vă atrag atențiunea asupra proiectului elaborat și discutat în direcțiunea «Solidarității» relativ la un *concordat al băncilor* noastre în scopul de ajutorare reciprocă pentru cazuri dificile de plăți în depuneri și reescont. Ideea acestui concordat nu e nouă și nu e nici originală. E un proiect adaptat pentru împrejurările și puterile noastre. Principiul fundamental, dela care pornește proiectul concordatului din chestiune, este dispozițiunea introdusă în unele legi străine și care — după cât se aude — se intenționează a se introduce și la noi, că adevărat o parte a depunerilor ce se administrează prin bănci să fie plasată în efecte lombardabile, păstrate în depozit liber.

Fiind lucru recunoscut însă, că pentru ca o bancă să poată fi pusă la adăpostul greutăților de plată și run-urilor, nu e de ajuns numai ca să aibă efecte lombardabile disponibile, ci e necesar să țină samă și de alte circumstanțe — tot atât de importante ca și rezerva de efecte — atunci dacă e să se deo o deslegare cu adevărat potrivită chestiunii concor-

datului de care vorbim, va trebui să se mai țină samă și de următoarele considerante:

1. averea băncilor din concordat, activele lor să fie sigur plasate și cât mai mobil;

2. să nu abuzeze de creditele străine (reescont, cont-curent etc.) și acestea să fie ținute la o limită normală în raport just cu natura operațiunilor și capitalurilor proprii ale lor;

3. creditele străine să se contracteze la firme solide — recomandate de concordat — cari dau garanția, că nu retrag și nici nu restrâng fără motiv bazat capitalele acordate și

4. respectarea relațiilor indicate în punctele precedente va fi garantată prin revizuri temeinice, făcute prin bărbați pricepuți și de încredere.

În cadrele acestor idei — concordatul proiectat după părerea noastră — s'ar putea realiza.

Știm prea bine, că băncile cu greu vor putea face sau liberă stocul recerut de efecte lombardabile. La aceasta însă s'ar putea ajuta astfel că stocul acesta să se formeze succesiv, în decurs de mai mulți ani. Știm mai departe și aceea, că stocul acesta — prin lombardare în caz de lipsă — poate că nu va putea face samă de toate acele capitale, cari ar fi necesare cu deosebire în situații dificile și extraordinare. Adevărat. Dar suntem convinși că pe un astfel de stoc de efecte și pe lângă garanția membrilor concordatului, s'ar găsi poate astfel de factori financiari siguri sub ori ce împrejurări, cari să acoarde un credit de două ori, de trei ori mai mare. Pe de altă parte ne gândim că chiar existența concordatului, va fi o garanție, care să înlăture situațiile dificile. Pentru că deponenții cari își vor ști banii lor la astfel de institute, cari s'au gândit și pregătit să preîntîmpine greutățile de plată, institute cari se supun și unor anumite norme raționale în ce privește administrarea averilor lor și folosirea creditelor străine, nu se vor alarma așa de ușor și astfel nu vor provoca situații, cari să mistue puterile concordatului. Tot asemenea va fi și cu creditul băncilor. Și pentru acestea existența concordatului va fi o garanție de afaceri solide și de capabilitate de plată.

Fără îndoială vor fi greutăți la formarea concordatului proiectat. În schimb însă vor fi și mari favoruri, nu numai individuale pentru bănci, ci și pentru organizația noastră de bancă peste tot. Concordatul ar exercita cea mai binefăcătoare influință asupra activității raționale și solide a băncilor noastre. La început poate vor fi puține băncile, cari să se poată decide a intra în concordat. Cu timpul însă și-ar da silința și celelalte să-și reguleze și întocmească afacerile astfel ca să poată intra și ele, dat fiind că aceasta ar fi numai și numai în favorul lor. Deponenții și creditorii desigur vor preferi în prima linie bănci din concordat, o împrejurare, pe care o vor resimți îndeosebi institutele rămase afară de concordat. Urmarea? Se înțelege de sine.

Concordatul ar putea sta în legătură și sub egida vre-unui institut mai mare de al nostru ori sub a însoțirii lor.

Ca membru al acestui concordat să poată fi orice bancă aparținătoare «Solidarității» care se obligă:

1. A așeză în depozit liber într'un loc destinat un stoc de efecte publice lombardabile la «Banca Austro-Ungară» a căror valoare nominală să fie egală cu 6% a depunerilor de tot felul luate la bilanțul

ultim și a urcă acest stoc încă cu câte 2% anual până va ajunge la 12%, a sumei de depuneri;

2. că se va supune revizuirii prin acei revizori pe care îi va designa delegațiunea concordatului și că va executa respective va urma propunerile și înviațiunile ce li se va da prin aceasta;

3. că vor folosi credite străine (reescont cont-curent etc.) numai dela firmele recomandate respective aprobate de delegațiunea concordatului și până la limita admisă de aceasta.

Iată un proiect, care în nici un caz nu va fi imposibil de realizat, un proiect dela care putem aștepta o radicală reformă organică în structura edificiului nostru financiar. E un proiect, care va avea nu numai consecințe sub raport financiar, ci și moral la băncile însoțite. El poate fi garanția cea mai bună, că activitatea financiară din viitor a băncilor noastre va fi cumpănită și pricepută.

* * *

Și acum după toate acestea să reazumăm, întrebindu-ne, cari trebuie să fie problemele viitoare ale băncilor noastre? Răspunsul l-am dat. Să executăm programul reformelor — stabilite de ani de zile — în scopul delăturării defectelor organice în structura financiară a organizației noastre de bancă și să continuăm cu stăruință la perfecționarea organismului tehnic și administrativ dela institutele noastre, îndreptându-le totodată activitatea în direcție sănătoasă și folositoare și clientelei ce servesc. Să căutăm să înfăptuim concordatul financiar al băncilor românești, firește, dacă va fi găsit bun și practic și până a putea mobiliza activele de durată lungă, să ne mărginim afacerile nouă și să ni-le purificăm pe cele vechi. Să dăm teren cât mai larg activității revizorilor experți și să le urmăm cu perseveranță îndrumările lor. Și în fine să ne pătrundem de adevărul, că nu câștigul cu orice preț trebuie să fie scopul activității noastre financiare, ci consolidarea afacerilor și folosul obțesc al clientelei. Realizate aceste reforme, se va începe o nouă eră pentru băncile noastre: era consolidării, puterii și binefacerii lor.

Iată, acestea sunt problemele noastre din viitor. Sunt probleme mici și nici decum greu de realizat. Sunt însă cu atât mai mari în consecvențele lor. Sunt toate în apropierea noastră. Să nu le căutăm deci prea departe. Să rămănem acasă la noi, la băncile și băncuțele noastre românești, căci aci — cu noi și prin noi — e viitorul nostru.

Apucături detestabile.

— Mijloace desperate pe terenul afacerilor de asigurare. —

Vor fi aproape două săptămâni de când „Românul“ din Arad a demascat după cum trebuie apucătura unei așa zise „întreprinderi de asigurare“ din Timișoara (Zápolya u. 6 I 21.), care printr'un „organ special de asigurare“, numit „Viața“, seos în limba română, fără semnătura nimărui, caută să se introducă — în mod clandestin — la poporul românesc, pentru a-l feri cu asigurări de tot soiul. Pășirea ziarului „Românul“ ne-a bucurat, pentru că am văzut, că ziarul acesta stă la locul său și imediat ce i-a venit la cunoștință încercarea celor as-

cunși la spatele „întreprinderii de asigurare“ (pe cari noi îi știm ce neam de oameni sunt) a demascat-o fără zăbavă, făcând atent publicul nostru să nu se lase sedus de oameni, ce n'au cutezanța să iasă pe față.

La timpul său am luat act de scrisese „Românului“ și am căutat să ne informăm și noi despre cele ce se ascund în Str. Zápoyla din Timișoara. Prin bunăvoința unui prietin, am aflat că acolo este afișată o întreprindere comercială în trei limbi, „Minerva“, din ale cărei blanchete se vede a fi venit din Șeitin (com. Cienadului). Aceasta întreprindere ar fi având o „secție specială“ (sic), care se ocupă cu tot felul de asigurări, pe cari — zice — că le mijlocește la cele mai mari bănci de asigurare din monarhie. Le va fi mijlocind, dacă le va fi având, mai cu seamă că — după cât aflăm — banca noastră de asigurare nici n'a voit să stee de vorbă cu această întreprindere, când i s'a adresat să obțină legături. „Organul special de asigurări“, e scos în limba română sub numirea de „Viata“, iar în limba ungurească sub numirea „Az élet kérdés“. Deosebirea este, că pe când în organul românesc se vestește publicul nostru românesc, că întreprinderea s'a înființat pentru a „scoate agenții străini dintre români“, pe atunci în textul ungurec se retac toate frazele sforăitoare. Incolo „organele“ sunt scrise cu o vădită lipsă de pricepere în ale asigurărilor și nu se ridică cu nimic deasupra argumentelor stupide, cu cari agenții de cea mai inferioară specie caută să-și facă afacerile. Credem deci, că publicul nostru nu va fi sedus și va ști pune la locul lor pe acei obscuri, cari n'au cutezanța a se arăta pe față.

Inercarea dela Timișoara și apucăturile cu organele de publicitate sunt cea mai bună dovadă a svărcolirilor neputincioase ale celor ce se văd strămtorați în trebușoarele lor de asigurări. Ceea-ce caută, își vor și găsi, mai cu seamă dacă vom ajunge să înțelegem odată că nouă, ca popor românesc și de toate părțile atacat, nu ne este ertat a sprijini alte institute de asigurare, decât banca noastră. Da, să înțelegem, pentru că tot e rușinos să mai vedem și azi ziare românești și intelectuali români lucrând fătîș și fără cea mai mică remușcare pentru societăți străine. Așa d. e. în săptămâna trecută am primit la redacția noastră, încadrat în roșu, Nr. 28 din a. c. al foii „Progresul“ din Oravița, în care se face propagandă, prin un articol anume, în favorul unei bănci străine. Totasemenea ne-a venit la cunoștință că un inconștient român din serviciul unei soc. străine, în loc să fie bun bucuros că oamenii n'au tăria să-l oprească a le mai călcă pragul, debitează la adresa băncii noastre de asigurare cele mai temerare neadevăruri și calomnii. Or, tuturor acestora trebuie să li se facă capăt. Căci dacă ne lăsăm călcați în picioare de ai noștri, cum vom mai putea rezistă străinilor. Mai multă conștiință și mai puțină slăbiciune, — ne va fi de folos.

Școala comercială sup. română din Brașov.

„Anuarul“ acestei școale, pe anul al 44-lea al existenței sale, publicat de directorul A. Vlaicu a apărut în extensiune de 84 pag. format obicinuit.

Partea I a Anuarului conține un nou capitol din „Cursul de economie națională și politică“ de distinsul nostru economist, dl prof. Ioan Socaciu: ca continuare a lucrării aceluiaș autor: „Forme tipice de organizație economică-socială“ apărută în Anuarul din anul trecut.

Acest capitol tractează: „Analizarea specială a celor trei elemente constitutive în ființa economiei“: I Despre trebuințe. II A) Despre bunuri. Mișcare și dezvoltare în sfera bunurilor. B) Utilitate, valoare și preț. Diferite păreri referitoare mai ales la chestia valorii. Momentele, cari determină mărimea utilității și valorii bunurilor. Valoarea de circulație (de schimb obiectivă) pe baza ofertei și cererii. C) Avere și bogăție. Însemnătatea și agonisirea averii. III Procurarea și întreținerea bunurilor. 1. Producție, agonisire și consumație. 2. Productivitate și rentabilitate. Produs, spese și venit. D) Produsul economiei naționale. Venitul național și împărțirea lui. Partea II: Factorii producției și agonisirii. A) Natura externă. B) Munca. Felul muncii. Capacitatea de muncă. C) Avere ca factor al producției. 1. Pământul. 2. Capitalul. 3. Felurile de capital. 4. Diferite înțelesuri ale cuvântului „capital“. 5. Însemnătatea și nașterea capitalului.

Urmează după aceasta în limba franceză monografia școalei noastre comerciale, publicată de directorul A. Vlaicu, din prilejul congresului internațional pentru învățământul comercial, ce se va ține în luna August a. c. în Budapesta. Aceasta monografie, din care vom face în Nr. viitor câteva spicuiuri, are următoarele capitole: Primele căputuri. Fondarea școalei. Organizația școalei. Direcțiunea și profesorii (cu portretele și biografia profesorilor actuali). Personalul didactic în 1912/13. Elevii. Tablou statistic. Edificiul școlar (portret). Mijloace de instrucție și colecții Administrația. Delegația școlară, aleasă de Biserica Sf. Nicolae și de Biserica din Cetate și Membrii eforiei școlare. Drepturile bacalaureaților.

Din „Datele școlare“ publicate în partea a II-a a „Anuarului“ relevăm următoarele:

În anul școlar 1912/13 personalul didactic s'a compus din un director și 9 profesori. Numărul elevilor înscriși în toate 3 clasele a fost 118, dintre cari până la sfârșitul anului au rămas 108, dintre cari au fost: 86 gr.-or. 20 gr.-cat. 1 rom.-cat. și 1 ev.-lut. toți Români. (10 din România, ceialaltii din țară).

Cu atestate de maturitate au fost provăzuți în anul școlar expirat la Școala noastră comercială din Brașov 29 de absolvenți, cu 6 mai puțin decât în 1911/12.

AGRICULTURA.

Raport special.

La câteva zile după raportul agricol oficial, pe care ministrul de agricultură obicinuieste a-l da, în timpul acesta, tot cam în interval de câte două săptămâni, a apărut un raport special menit să aducă unele date mai ales în ce privește pagubele cauzate sămănăturilor de multele ploii și exundări din acest an.

Din aceste date se constată în general următoarele scăderi la recolta ce se așteaptă și anume: grâu va fi cu rotund 1 mil. secară cu 220,000, orz cu 280.000 și ovăs cu 275,000 măji metriche mai puțin, decât se așteaptă după datele de mai înainte. Cele mai mari pagube prin exundări au fost cauzate *nutrețurilor*, cari dacă au ajuns a fi cosite, apa le-a dus, adeseori adunate gata, iar dacă le-a prins apa necosite, le-a înnoiroit încât cu greu și cine știe când vor mai putea fi cosite.

Dintre bucatele de săpă au suferit mai mult porumbul și cartofii în urma apelor mari și anume mai ales prin ținuturile, unde aceste sămănături s'au nimerit a fi pe lângă râuri. — Porumbul prin aceste locuri nu numai că a fost înnoiroit, dar mai adesea a fost rupt și coceni, așa încât o reculegere a sămănăturilor nu mai poate avea loc. Cartofii au început să putrezească în pământ.

Pagubele cele mai mari sunt până acum numai locale și mai ales pe acolo, pe unde au avut loc ruperi de nori și furtuni neobișnuite. În general însă — întorcându-se timpul spre mai bine — se poate spera încă și acum o *recoltă mijlocie*.

Astfel, la grâu, pe un teritor de 5.415,375 jug. cu media de acum de 7.22 m. m. se așteaptă o recoltă generală de 39.081,000 măji metriche. — La secară, de pe un teritor de 1.880,492 jug. cu media de 6.75 s'ar recoltă 12.691,000 m. m., orz la 2.112,752 jug. cu media de 7.66 = total 16.182,000 și ovăs la 2.124,694 jug. cu media de 6.54 total 13.900,000 măji metriche.

Mai multe ploii au fost în împrejurimile lacului Balaton, apoi în părțile ostice și nordostice ale țării. — Ghița a bătut între altele, în comitatul: Muraș-Turda, iar inundări au fost în: Bihor, Maramuraș, Sătmar, Sălăgiu, Arad, Carașseverin, Alba-inf., Hunedoara, Târnavale, Cojocna, Solnoc-Dobâca etc. Dintre toate ținuturile păgubite prin potop sunt apoi în deosebi a se aminti comitatele românești: Maramuraș, Sătmar, Muraș-Turda, Hunedoara și Sălăgiu.

Ploile cele multe au adus mari pagube agricultorilor nu numai prin aceea, că au produs inundări, ci și prin împiedecarea oamenilor dela lucrul câmpului, în special dela seceriș și făcutul fânului. De altă parte apoi umezeala multă a favorizat și întinderea ruginii la bucate, împrejurare care deabia la îmblătutul bucatelor se va putea aprecia după merit.

În fine se observă, că încă nici acum nu s'au putut constata peste tot locul pagubele apelor mari, fiind încă destule ținuturi sub apă.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 24 Iulie 1913.

Îmbunătățirea situației pieței financiare internaționale, semnalată în numărul nostru ultim, a continuat în săptămâna expirată și îndeosebi în zilele ultime. Sub influința știrilor despre iminenta încheiere a păcii între statele beligerante din Balcani, pace datorită intervenției energice a României, în toate piețele de bani europene circulația a devenit mai vioaie și s'a observat o oarecare abundență de bani. În Berlin, discountul privat s'a stabilit la $4\frac{1}{8}\%$, banii de zi, oferți în abundență, s'au negociat cu 3% și chiar sub 3% ; iar banii pro ultimo cu $5-4\frac{3}{4}\%$. Asemenea este favorabilă si-

tuția piețelor de bani în Paris și London. În Paris discountul privat a cotate $3\frac{3}{4}\%$, iar în London $4\frac{1}{16}\%$; și banii de zi $2\frac{3}{4}\%$.

În piața internă de bani afacerile au fost minime, atât la băncile particulare, cât și la Banca Austro-Ungară, iar discountul cu toate ofertele destul de considerabile din străinătate, a rămas staționar, escontându-se cambii vieneze de prima bonitate cu $5\frac{7}{8}\%$, iar cambii budapestene după bonitate și scadență între $6\frac{1}{8}\%$ — $7\frac{1}{4}\%$.

CRONICĂ.

Anchetă în chestiunea legii asupra izlazarilor comune neîmpărțite. Guvernul a convocat în zilele trecute o anchetă, chemată a fixa modalitățile de punere în aplicare a «*Articolului de lege X: 1913 asupra izlazarilor comune neîmpărțite*».

Cum se vede, guvernul se grăbește cu punerea în aplicare a acestei legi, la cece atragem atenția conducătorilor satelor noastre, ca din bună-vreme să se orienteze asupra măsurilor de luat.

Exportul aurului din monarhia Austro-Ungară. În anul expirat 1912 s'a exportat din monarhia noastră aur brut în valoare de 54.29 mil. coroane; în ultimii 4 ani exportul aurului brut a prezentat următoarele cifre: 54.3, 34.49, 8.7 și 16.88 milioane coroane. Aur monetizat s'a exportat în anul 1912 în valoare de K 103.8 milioane. Totalul exportului de aur s'a urcat deci în anul 1912 la 157 milioane coroane.

Importul de aur arată 3.42 milioane coroane la aurul brut și 7.5 milioane coroane la aurul monetizat, deci rotund 11 milioane coroane.

Aurul exportat în anul 1912 din monarhia noastră se cifrează deci cu netto 146 milioane coroane.

Situația tezaurului public ungar. În cuartatul I. al anului 1913 veniturile totale s'au urcat la K 454.816,239 (în 1912 K 442.945,989), iar cheltuielile s'au cifrat cu K 551.410,626 (în 1912 K 439.786,018). Veniturile au fost deci cu K 11.870,249, iar cheltuielile cu K 111,624,608 mai mari decât în cuartatul I al anului 1912 și bilanțul cuartatului I. 1913 este cu K 99.754,358 mai nefavorabil, decât cel al perioadei corăspunătoare a anului 1912.

Activitatea lăptăriilor cooperative sătești în 1912. În anul 1912 numărul lăptăriilor cooperative din Ungaria a fost de 561, cu 55,115 membri, cari au furnizat 74 milioane litri de lapte, față de 72 mil. litri în 1911. Untul produs în 1912 a fost de 2.149,940 kg. față 2.060,538 kg. în 1911. Venitul total al lăptăriilor s'a cifrat în 1912 cu rotund K 10 milioane, față de 9 milioane coroane în anul 1911.

S U M A R.

Pauperismul la poporul nostru și combaterea lui. — **Problemele viitoare ale băncilor noastre.** — **Apucături de testabile.** — **Școala superioară română din Brașov.** — **Agricultură:** Raport special. — **Revista financiară:** Situațiunea Cronică: Anchetă în chestiunea legii asupra izlazarilor comune neîmpărțite, Exportul aurului din monarhia Austro-Ungară, Situația tezaurului public ungar, Activitatea lăptăriilor cooperative sătești în 1912.

„POPORUL“

Institut de credit și econ., societate pe acții în Lugos.

A V I Z.

Proprietarii acțiilor din emisiunea III-a (titlii provizori fo. 10, 14, 23, 66, 82, 91, 113, 117, 121, 122 și 123, cu numerii: 2269—73, 2309—12, 2424—61, 2627—9, 3868—71, 3932—6, 4130—9, 4169, 4191—4201, 4202—11, și 4212—8 sunt provocați în sensul §. 117 din legea comercială, ca până în luna Septembrie a. crt. să achite ratele restante, căci în caz contrar aplicându-se dispozițiile §. 10 al statutelor, acțiunile se vor anula.

Lugos, 27 Iunie 1913.

3-3

Direcțiunea

„ECONOMIA“

cassă de împrumut și păstrare, soc. pe acții în Cohalm.

A v i z.

Conform §-lui 9 din statute, avizăm pe proprietarii acțiunilor Nr. 1520, 1521, 1619, 2035, că dacă nici după 30 zile după publicarea acestui aviz nu-și vor achita ratele restante, respectivele acțiuni se anulează și sumele plătite trec la fondul de rezervă.

2 3

Direcțiunea.

Se caută

pentru

Banca generală de asigurare din Sibiu

în scopul lucrărilor sale de organizație și acvi-ziție de afaceri **bărbați harnici, diligenți și pricepuți**, cari se angajează imediat în condițiuni favorabile. Preferință au cei cu praxa de afaceri și cu cauțiune. Persoane începătoare cu cultura potrivită și cu intențiuni serioase de a se dedica carierei de asigurători, deasemenea sunt preferite. Ceice reflectează la asemenea funcțiuni, sunt rugați a se adresa cu încredere la centrala băncii în Sibiu (edificiul «Albina») sau la agentura principală din Arad (Józseffőherczeg ut 1/a) ori la cea din Brașov (filiala «Albina»).

Depozit românesc

de piane și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

„AGRICOLA“

societate econ. pe acții în Hunedoara, (Vajdahunyad).

CONVOCALLRE.

Domnii acționari ai societății economice pe acții «AGRICOLA», din Hunedoara—Vajdahunyad, sunt poștiți să ia parte conform rânduielilor din statute la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ținea *Duminecă, în 3 August st. n. 1913 la oarele 2 după prânz*, în localitățile societății din Hunedoara, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii, prezentarea bilanțului și a propunerii pentru împărțirea profitului curat și stabi-lirea dividendelor și marcelor de prezență.
3. Raportul comitetului de supraveghiere și decidera asupra absoluturului pentru gestiunea anului de afaceri 1 Iulie 1912 până la 30 Iunie 1913.
4. Hotărâre asupra rapoartelor și propunerilor făcute.
5. Alegerea alor 4 membrii în direcțiune conform dispozițiilor statutare.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere, conform dispozițiilor statutare.
7. Eventuale propunerii.

Hunedoara, la 19 Iulie 1913.

(Vezi bilanțul pe pagina următoare).

Direcțiunea.

Bilanț general pe anul IV. de gestiune, pe timpul delà 1 Iulie 1912 până la 30 Iunie 1913. Zár számadás a IV. üzletévről 1912. július 1-től 1913. június 30-ig.

Activa — Vagyon.		Pasiva — Teher.	
	K f		K f
Cassa în număr — Pénztári készlet	27,856·—	Capital societar — Alaptőke	100,000·—
Cassa de păstrare postală — Postatakarékpénztár	1,081·97	Fond de rezervă — Tartalékalap	28,000·—
Giro-Conto, la Banca Austro-Ung. — Giro-Számla		Fond de pensiuine — Nyugdíjalap	18,500·—
Osztrák-Magyar Banknál	597·30	Depuneri spre fructificare — Takarékbetétek	650,948·30
Efecte — Értékpapírok	33,493·28	Reescont — Visszeszámitolás	144,313·—
dif. de curs — árfolyam különbözet	993·28	Imprumut hipotecar cedat — Engedmény. jelzálog	
Efectele fond. de penziuni — Nyugdíjalap értékpapírjai	18,000·—	kölcsön	100,000·—
Escont — Váltótárca:		Lombard — Lombard kölcsön	10,600·—
cambii de bancă — bankváltók	447,632·—	Conturi creditoare — Hitelezők	5,360·15
cu acop. hip. — jelzálog. biztosítva	227,000·—	Interese transitoare anticipate — Átmeneti kamatok	7,990·—
Conturi-curente, anticipații pe vite etc. — Folyószámla, előlegek marhákra stb.	96,886·47	Profit curat — Tiszta nyereség	18,250·32
Salda-Conti, și anticipații pe bucate etc. — Salda-Conti és előlegek gabonára stb.	49,699·06		
Afac. de buc. și mori: — Gabona ügyl. és malmok:			
a) bucate în magazinul din Hunedoara și magazinele filiale: grâu, ovăs, cucuruz, și făină conform inventarelor — gabona készlet a vajdahunyadi és fiok raktárakban, buza, zab, tengeri és liszt a felvett leltárak szerint	48,022·51		
b) edificiul și inventarul morii artificiale — műmalom épület és leltári készletek	68,484·41		
amortizare — leírás	3,484·41		
Realități: — Ingatlanok:			
casa și magazine — intézeti ház és raktárak	64,684·—		
amortizare — leírás	2,384·—		
Comis. și seumple — Áruk bizományban és szemerése	2,156·46		
amortizare — leírás	300·—		
Int. anticipate de reescont — Előleg. viszl. kamat	1,130·—		
Mobilijar — Felszerelés	4,940·—		
amortizare — leírás	540·—		
	1,083,961·77		1,083,961·77

Contul Profit și Perderi pe timpul delà 1 Iulie 1912 până la 30 Iunie 1913. Nyereség és veszteség számla 1912 jul. 1-től 1913 jun. 30-ig.

Debit — Tartozik.		Credit — Követel.	
	K f		K f
Interese de depuneri — Betét utáni kamat	38,900·36	Interese și proviziuni de escont — Váltókamat és jár.	68,214·04
Interese de reescont, lombard etc. — Visszeszám. lombard kamat	21,698·04	Interese de cont-curent — Folyószámla kamat	3,101·32
Salare și bani de cvartir — Fizetések és lakpénz	13,150·08	Interese de Salda-Conti — Salda-Conti kamat	8,658·64
Spese: de birou, porto, administr. - Költségek: porto, kezelés, iroda stb.	6 122·60	Interese de efecte — Értékpapírok kamatai	1,576·—
Contribuție: — Adók:		Câștig la bucate, și venite la mori — Gabona ügyletek és malmok jövedelmei	19,830·11
directă și comunală — egyenes és községi adó	5,500·—	Proviziuni, mijlociri etc. — Jutalék stb.	6,164·55
după interese de depuneri — betét kamatadó	3,923·26		
Profit curat — Tiszta nyereség	18,250·32		
	107,544·66		107,544·66

Hunedoara (Vajdahunyad), la 30 Iunie 1913.

Vasile C. Osvadă m. p., director-executiv — vezérigazgató.

Virgil Comșa m. p., șefcontabil — főkönyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. G. Dubleșiu m. p., preșident — elnök. Dr. Augustin Dragits m. p. I. Dima m. p. N. Macrea m. p. G. Rain m. p.

Conturile prezente le-am revizdat și aflat în ordine. — Jelen számlákat megvizsgáltuk és teljesen rendben találtuk.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan I. Lăpădatu m. p., preșident — elnök. Dr. Aurel Vlad m. p. Dr. Victor Bontescu m. p. Constantin Dăncilă m. p.

Romul Albu m. p.

George Pop m. p.

Eremie Muntean m. p.